

CIRKULÄR NR 1/2000

Ersättning för förlust av fritidssysselsättning – för skador inträffade före 2002

I ett ärende om ersättning för en knäligamentsskada har nämnden ansett att ersättning inte bör lämnas för förlust av möjlighet att spela ishockey och fotboll som fritidssysselsättning.

I ett yttrande den 18 februari 2000 anförde nämnden följande om förlust av möjlighet att utöva fritidssysselsättning.

”M H yrkar ersättning för förlust av möjlighet att utöva fritidssysselsättning med sammanlagt 490 000 kr. Grunden härför är att han till följd av sin knäskada för all framtid måste avstå från sitt fotbollsspel i division 5. Han uppskattar att han skulle ha spelat fotboll under perioden 1996 - 2007 och har värderat förlusten av detta till 60 000 kr per år, d.v.s. 420 000 kr. Därutöver har han på grund av sin knäskada inte kunnat spela ishockey i division 2 och 3 under vintrarna 1997 och 1998. Förlusten för de två säsongerna har han värderat till 35 000 kr per år.

Det framgår av handlingarna att bolaget inte anser att sådan ersättning bör utgå.

M H var 27 år när han skadade knäet den 15 juli 1997. Han spelade då fotboll i Renbergsvattnet i division 5. Han spelade ishockey i Burträsk HC i div 2 och 3. Enligt läkarintyg tillåter knäskadan ishockeyspel men ej fotbollsspel. Det framgår också av ett läkarintyg den 19 april 1998 att M H ägnat sig åt ishockeyspel under vintern.

Den fråga som Personskadenämnden nu har att ta ställning till är om M H, utöver den redan bestämda ersättningen för lyte och men, är berättigad till särskild ersättning för förlust av möjlighet att utöva fritidssysselsättning.

Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 1992 s 642 tillerkänt en skadelidande särskild ersättning för minskade möjligheter att syssla med sportdykning. Ersättningen bestämdes till 500 kr såsom ett årligt belopp vilket kapitaliserades till ett engångsbelopp. Utgången motiverades på följande sätt:

”Ersättning för ideell skada avser bl.a. att kompensera för minskade möjligheter att njuta av olika glädjeämnen i livet (prop 1975:12 s 148). Den fortgående välståndsutvecklingen har medfört att fritiden fått en allt större betydelse för de flesta människor. En skada som sätter ner möjligheterna att utnyttja fritiden på ett meningsfullt sätt blir av den anledningen mer kännbar än tidigare. HD har ansett att ersättning skall kunna ges såväl vid personskada som vid sakskada på grund av att den skadelidande gått miste om rekreation i samband med semester (NJA 1948 s 646 och 1992 s 213). Det får anses stå i god överensstämmelse med den rättstillämpningen att ideell ersättning ges till den som på grund av personskada berövas möjligheter att utöva viss typ av fritids- eller hobbyverksamhet som före skadefallet hade stor betydelse för honom.

I detta sammanhang kan tilläggas följande. Av förarbetena till 1975 års reform framgår (prop 1975:12 s 111) att man förutsatt att standardiserade normer skall kunna användas som en utgångspunkt för uppskattningen av skadeföljder av ideell natur. Samtidigt uttalades emellertid att avvikelser från resultatet enligt en schablonmässig bedömning borde kunna ske om förhållandena i det enskilda fallet påkallade det. En förlust av möjlighet att utöva fritids- eller hobbyverksamhet kan i vissa fall utgöra en sådan särskild omständighet.”

Detta rättsfall och den kritik som riktats mot det har redovisats i slutbetänkandet ”Ersättning för ideell skada vid personskada” av Kommittén om ideell skada (SOU 1995:33 s 108 ff och 358 f).

Nämndens bedömning

Enligt vad Högsta domstolen uttalat kan alltså förlusten av möjlighet att utöva ett fritidsintresse i v i s s a f a l l utgöra en sådan särskild omständighet som medför att en avvikelse från schablonersättningen för en ideell skada kan göras. AP-nämnden anser att det då – på liknande sätt som Kommittén om ideell skada för framtiden förordat (anförda betänkande s 358) – bör röra sig om fall där förlusten innebär ett avsevärt ingrepp i den skadades livsföring. Ett konstaterande av om så är fallet innefattar bedömning av ett antal frågor som t.ex. hur många framtida år som fritidssysselsättningen skulle kunnat utövas och möjligheten att ersätta den med någon annan fritidssysselsättning.

Vad nu först gäller förlust av möjlighet till ishockeyspel framgår av handlingarna att M H trots skadan spelade ishockey under vintern 1997-1998. Redan av denna anledning kan ersättning i detta avseende inte komma i fråga.

Vad sedan gäller förlusten av möjligheten till fotbollsspel är följande att notera. M H var 27 år när skadan inträffade. Det antal år som han skulle ha kunnat fortsätta med

tävlingsfotboll var alltså begränsat. Han kan trots skadan fortsätta att spela tävlingsishockey på högre nivå än den han spelade fotboll på. Under sommarmånaderna måste M H kunna hitta någon för knät skonsam sport att ägna sig åt i stället för fotboll. AP-nämnden anser på grund av det anförda att förlusten av möjligheten att spela fotboll inte utgör ett så avsevärt ingrepp i M Hs livsföring att särskild ersättning härför bör utgå utöver den schablonersättning som han erhåller för lyte och men.

Sammanfattningsvis bör M H alltså inte erhålla särskild ersättning för förlust av möjlighet att utöva fritidssysselsättning.”

2000-06-26